

Op zoek naar het allerhoogste

Muziek

ZaterdagMatinee

- ▶ Muziek Stockhausen stukt in quasimiddeleeuwse mystiek.
- ▶ Vroomheid MacMillan heeft meer weg van een beatmis.

AMSTERDAM 'Kom Schepper, Geest, daal tot ons neer', smeekt de hymne *Veni, Creator Spiritus*. Even lijkt het erop dat de bede wordt verhoord, want in de beginmaten van *Freude* - een nieuw werk van Karlheinz Stockhausen op de aloude hymnetekst - raast onweer door de speakers van het Concertgebouw in Amsterdam. De 78-jarige componist, halverwege de Grote Zaal gezeten achter het mengpaneel, legt de uitvoering een paar minuten stil.

Flauw natuurlijk, om zo'n technisch mankement toe te schrijven aan interventie van de Allerhoogste. Van de andere kant schurken de drie componisten van deze ZaterdagMatinee zich nadrukkelijk tegen het hogere aan. Anton Bruckner was devoot katholiek. Sociale rechtvaardigheid kenmerkt

het catholicisme van de Schot James MacMillan. En Karlheinz Stockhausen, de kosmisch georiënteerde ex-katholiek, paart geloof in reïncarnatie aan een zintuig voor interstellair muzikale vibraties.

De Duitse componist is bovendien in z'n sas met de harpistes Marianne Smit en Esther Kooi. Ook al zitten deze Zaanse meiden nog op het conservatorium, vorig jaar gaven ze in de Dom van Milaan de wereldpremière van *Freude*. Dit stuk vormt het 'tweede uur' uit de 24-uurscyclus *Klang*, waaraan Stockhausen na het voltooiën van zijn zevendaagse operaproject *Licht* in 2004 is begonnen.

Dat hij de harpistes op het spoor kwam, is geen toeval. Een van hen zegt tante tegen Kathinka Pasveer, de fluitiste die in Stockhausens muzikale universum al decennia schittert.

Het moet gezegd: de als priesters in het wit gehulde Smit en Kooi tokkelen en zingen begenadigd. Aan hen ligt het niet dat veertig minuten *Freude* er ongeveer dertig teveel zijn. Alle spirituele dynamiek ten spijt blijven de noten hangen in statische aanbidding. De zang, meisjesachtig blan-

co, neigt naar quasimiddeleeuwse mystiek. Arpeggiowolken halen fladderende sprookjesfeeën voor de geest, die worden belaagd door vaak lang nasissende s-en uit de hymnetekst.

James MacMillan kwam evenmin voor de dag met stevige kost. Het 75-koppige Groot Omroepkoor mocht in *Sun-Dogs* (2006) fluisteren en fluiten wat het wou, het stuk behelst amper meer dan een vroom *tuttifrutti* van romantische akkoorden, Russisch-orthodox basgegrom en de modieuze swing uit de jongerenmis.

Anton Bruckners *Mis in e-klein* leek gek genoeg te groot voor de akoestiek van de Grote Zaal van het Concertgebouw. Vanaf *mezzo forte* produceerden de sopranen, onbedoeld, opdringerig wapperende verschilltonen. Een serieuzer manco vormden de onzeker inzettende tenorengroep. Die kreeg zelfs de gelouterde koordirigent Marcus Creed niet opgekrikt.

Guido van Oorschoot

Bruckner, MacMillan en Stockhausen. Groot Omroepkoor en blazersensemble o.l.v. Marcus Creed, Marianne Smit en Esther Kooi (harp). Amsterdam, Concertgebouw, 21 april.